

FOAIA DIECEZANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. române a Caransebeșului

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆ APARE DUMINICA ◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane
 „ „ „ pe 1/3 de an 5 cor.
 „ România și străinătate pe an 14 fr.
 „ „ „ pe 1/3 an 7 „

Manuscrisurile să adresează la redacțiunea
 „Foaia Diecezană“ iar banii de prenumăra-
 țione și inserțiunii la Administrațiunea Tipog-
 rafiei și Librăriei diecezane în Caransebeș
 Telefon Nr. 30.

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiunii oficioase, concurse,
 edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin
 până la 150 de cuvinte 7-50 cor., până la 200
 de cuvinte 10 cor., de aci în sus 12 cor

Nr. 3068 Șc. ex 1014.

Note oficiale.

Prin aceasta să comunică tuturor celor in-
 teresați, spre știre și orientare, că Conzistorul
 diecezan a fixat *examenle* dela linia anului șco-
 lar curent la *institutul pedagogic diecezan* pe ur-
 mătoarele zile:

Vineri în 23 Mai (5 Iunie) examenul scrip-
 turistic din Matematică.

Sâmbătă în 24 Mai (6 Iunie) examenul scrip-
 turistic din Limba germană.

Zoi în 29 Mai (11 Iunie) examenul de curs
 și de evaluare de curs al cursului al patrulea,
 oral și practic.

Zoi în 5/18 Iunie examen scripturistic din
 Limba română.

Vineri în 6/19 Iunie examen scripturistic
 din Pedagogie.

Sâmbătă în 7/20 Iunie examen scripturistic
 din Limba maghiară.

Zoi 19 Iunie (2 Iulie) examenul de curs al
 cursului I.

Vineri în 20 Iunie (3 Iulie) examenul de
 curs și evaluare de curs al cursului II.

Sâmbătă în 21 Iunie (4 Iulie) examenul de
 curs și de evaluare de curs al cursului III.

Luni în 23 Iunie (6 Iulie) și *Mercuri* în 25
 Iunie (8 Iulie) examenul de evaluare final și
 instrucțiile de probă.

*

Spre a putea fi admiși la aceste examene
 petenții au să subștearnă cererile Conzistorului
 cel mult până la *15/28 Mai a. c.* însoțite de ur-
 mătoarele documente:

Elevii ordinari ai cursului al IV-lea:

a) Carte de botez.

b) Testimoniile din școalele medii.

c) Testimoniile de pe cursurile pedagogice.

*

Candidații pregătiți în particular la vre-un
 institut pedagogic gr. or. român din patrie pot
 fi admiși la examenul de evaluare învă-

țătorească, fie de clasă, fie finale, sub următoa-
 rele condițiuni:

a) Dacă la timpul examenului final de eva-
 luare au împlinit anul al 19 al etății, res-
 pective dacă au concesiune de etate dela Con-
 zistorul eparhial;

b) Dacă pot documenta cu testimoniu în
 original, că au absolvat 4 clase gimnaziale, reale
 sau civile;

c) Dacă din toate patru cursurile institutu-
 lui pedagogic au examen cu succes din toate
 obiectele, respective examene de evaluare
 de clasă;

d) Dacă din punct de vedere moral sânt
 neeseptionabili, trupește sănătoși și apți pentru
 cariera învățătorească, ceiace este a să docu-
 menta cu atestat de moralitate dela oficiul pa-
 rohial comunal și cu testimoniu dela medicul
 cercual sau local, respective dela medicul in-
 stitutului pedagogic;

e) Dacă prezintă un testimoniu în original
 despre aceea, că candidatul pregătit în particular
 pe timpul celor două din urmă examene de eva-
 luare de curs sau după aceea, în conformitate
 cu dispozițiunile legii, s'a ocupat perma-
 nent cel puțin un an întreg cu practica in-
 strucțiunii în vre-o școală populară, sau că au
 făcut examenul de clasă cu succes în vre-o
 școală publică populară cu un elev, pe care el
 l'a pregătit particular în curs de un an școlar.

*

Privatiștii pot fi admiși la examen numai
 în institutul confesional al eparhiei de care se țin.

Dacă un elev ș-a întrerupt studiul sau
 dacă dela terminarea cursului din urmă până la
 anunțarea la examenul de evaluare de în-
 cheiere trece un interval de peste două luni, în
 acel caz candidatul are să documenteze cu ate-
 stat dela autoritatea competentă ocupațiunea și
 purtarea morală în acel restimp.

*

Ceiace au făcut examen de maturitate, ori
 au terminat cu succes opt clase ale unei școale

medii, înainte de a fi admiși la examen final de cvalificațiune, cel puțin cu un an sau cel mult cu trei ani, fac axamen de cvalificațiune de curs (deodată contras sau în două rate cu interval de un an) din obiectele prescrise pentru singuraticile cursuri și pe lângă aceasta trebuie să justifice practica de un an.

Singuraticile clase sau chiar examenul de maturitate din școalele comerciale, cu considerare la caracterul lor de școale speciale, nu dau nici o îndreptățire la cvalificațiunea de învățător.

Taxa diplomei este de 20 coroane, care să solvește la Cassa konzistorială.

Taxa examenului de cvalificațiune de încheiere pentru elevii, cari au făcut toate cursurile în cale ordinară, este de 10 coroane; pentru ceilalți 20 coroane.

Taxa examenelor de cvalificațiune de corectură este 10 coroane. La caz de repetiție a examenului să solvește întreaga taxă preșcrisă.

Taxele examenelor de cvalificațiune au a să solvi la direcțiunea institutului pedagogic înainte de începerca examenelor.

Cererile date după expirarea terminului nu să iau în considerare.

Caransebeș în 20 Aprilie 1914.

Dr. E. Miron Cristea
episcop.

Nr. 2017 Șc. ex 1914.

Prin aceasta să atrage atențiunea învățătorimeii dela școalele noastre populare asupra circularului konzistorial ddo 30 Aprilie 1912 Nr. 2432 Șc. ex 1912, cu privire la *sărbarea zilei păsărilor și a pomilor* (Birds and arbors day), îndrumându-să din nou a ținea cont de dispozițiunile cuprinse în acel circular, aranjând și în anul școlar curent aceasta sărbare, despre care să să facă apoi îndată raport încoace prin oficiile proto-presbiterale.

Caransebeș din ședința konzistorială școlară ținută în 31 Martie 1914.

Dr. E. Miron Cristea
episcop.

Nr. 2270 Șc. ex 1914.

Prin aceasta să îndrumă învățătorimea dela școalele noastre populare din eparhie a procura la *Librăria diecezană „Testimoniile școlare finale“*, precum și *„Matricula elevilor, cari au terminat clasa a VI-a a școlii populare confesionale gr. or. române“*, conform § 7 al art. de lege XLVI din 1908, introducându-le în toate școalele noastre populare, începând cu anul școlar curent 1913/4.

Caransebeș, din ședința konzistorială școlară ținută în 11 Aprilie 1914.

Dr. E. Miron Cristea
episcop.

Pasul II spre bine.

— Catehizațiunea în școalele medii. —

Dupăcum ne-am fost exprimat nădejdea în un număr anterior al „Foaiiei Diecezane“, Escelența Sa a regulat și chestia catehizării din școalele medii, și anume prin ordinațiune specială, fiindcă școalele medii aparțin la secțiua a V-a din ministeriul cultelor.

Ordinațiunea este îndreptată către toate autoritățile supreme bisericești, dară ea încă n'a sosit la adresa tuturor până acuma. Sună așa:

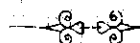
Nr. 32268/V.

Procedura, referitoare la plătierea remunerațiunii acordate până acuma din partea ministeriului de instrucțiune publică pe seama catihetilor dela școalele medii, respective la vidimarea chitanțelor din partea directorilor, *o modific astfel*, că întruțat catihetelul acceptat pe baza §-lui 9 din art. de lege XXX dela 1883 *ar propune* elevilor din școala medie **religiunea cu eludarea uzului de până acuma**, în limba maternă a elevilor, directorul institutului *poate vidima fără pedecă chitanța despre remunerațiua asemnată*. Despre ce am onoare a vă încunoștința, spre mai departe procedere. Budapesta, 6 Mai 1914. Iankovich m. p.

Precum să vede din ea, numai prin 6 cuvinte „prin eludarea uzului de până acuma“ să pune capăt atâtor nemulțumiri, câte a stârnit purcederea directorilor, cari refuzau vidimarea cvitei pentru remunerațiunea catihetilor nostri, cari nu propuneau și în limba maghiară. Chiar și în eparhie avem cazuri, unde catihetii au propus la sute de elevi și în câte 14—16 ore la săptămână religia **gratis**.

Trebuie deci să fim mulțumitori atât actualului ministru de culte Esc. Sale Dlui Dr Iankovich, care — să vede — inaugurează o eră de tractament drept și mai binevoitor, precum și Esc. Sa Dl ministru prezident Conte Tisza, carele încă în vorbirea sa rostită dela Oradea-mare accentuase cu 4—5 ani înainte, că ordinațiunile jignitoare cu privire la limba de catehizare nu să pot susține, ci trebuiesc revocate. Asemenea trebuie să fim mulțumitori și bărbaților, cari în cursul tratativelor de împăcare au știut cu argumente și stăruințe convingătoare să predisună factorii competenți pentru facerea acestor pași, cari par a croi o cale de bunăînțelegere și libertate a limbei și culturai naționalităților din patrie.

Rămâne acuma, ca înalt. ministeriul al cultelor să și asemneze catihetilor nostri remunerațiile în senzul ordinațiunii Nr. 161801/1911.

Sinodul eparhial.

Ședința a IV-a

ținută Mercuri în 16 Aprilie 1914, la orele 10 a. m.

Președinte: Prea Sfinția Sa Domnul Episcop **Dr**

E. Miron Cristea.

Notar: **Dr Moise Ienciu.**

a.) Să cetește protocolul ședinței a II-a și să verifice.

42. b.) Se cetește protocolul ședinței a III-a și să verifice.

43. Comisiunea verificatoare prin raportorul ei Dr Petru Cornean prezintă actele alegerii deputatului mirean Petru Borțun din cercul XVIII Mehadia și propune, iar sinodul

verifică mandatul deputatului Petru Borțun ales în cercul XVIII Mehadia.

În legătură cu verificarea acestui mandat, deputatul George Tatu face propunerea, ca în contra codrenilor cari au ingerat în mod ilegal la alegerea din Mehadia, să se facă cercetare

Propunerea nu să primește.

44. Comisiunea financiară prin raportul ei Dr Petru Cornean prezintă raportul ddo 11 Aprilie 1914 Nr. 2662 E ex 1914 al Conzistorului diecezan ca senat epitropesc, cu care să înaintează și „Preliminarul diecezan” pe anul 1915 și după o discuție, la care iau parte deputații: Dr Cornel Cornean, Dr Iosif Tr. Badescu, Dr Petru Ionescu și după lămuririle Prea Sfinției Sale — propune, iar Sinodul hotărăște

Preliminarul pe anul 1915 să aproabă — stergându-se din rubrica speșelor la senatul epitropesc punctul 12. (salarul de 1000 cor. al unui practicant la cassă) și din suma de 2000 cor. de sub Nr. 35 la acelaș senat 1000 (una mie) coroane, — cu venite de 105.703.86 cor. și spese de 111.054. 46 cor., deci cu deficit de 5350.60 coroane.

Preliminarul să alătură la protocol sub lit. **G.**

45. În privința anticipatelor deputatul Dr Cornel Cornean propune, iar Sinodul hotărăște

Să abroagă concluzul sinodal cuprins în alineatul ultim al punctului 40, precum și cel cuprins în alineatul 5 al punctului 72 din protocolul Sinodului eparhial din anul 1913, restabilindu-se statul quo ante, adică aplicațiilor din gremiul Conzistorului diecezan cât și profesorilor dela institutul teologic-pedagogic li să poate vota din partea Conzistorului diecezan ca și până aci, în cazuri de trebuință motivată, un anticipat din salarul lor.

46. Comisiunea specială prin raportorul ei Dr George Dobrin prezintă comunicatul ddo 10 Februarie 1914 Nr. 3641 B ex 1914 al Prea Sfinției Sale Dlui Episcop diecezan în chestia ameliorării ajutorului de stat primit pe anul 1913 și a rescriptului ministerial Nr. 89368:913 și propune, iar Sinodul după o discuție la care iau parte P. S. Sa Dl Episcop și deputații Dr Valeriu Branșice și Dr Petru Ionescu, hotărăște:

Luând în considerare, că rescriptul amintit insamnă o îmbunătățire față de anul 1912 atât în ce privește suma ajutorului, cât și condițiile sub cari s'a dat;

luând în considerare, că suma de 34,600 cor. nu e de ajuns nici pentru acoperirea lipselor mai arzătoare și o urcare a salarelor tuturor aplicațiilor din centru (dela Conzistor

și dela institutele centrale) e neapărat de lipsă;

luând în considerare, că dieceza noastră nu dispune de prezent de acele mijloace materiale, cari ar fi neapărat delipsă pentru a putea satisface tuturor îndreptățitelor așteptări, să ia cu mulțămită la cunoștință demersurile făcute cari au rezulat o îmbunătățire a ajutorului de stat și să însărcinează Conzistorul diecezan să intervină din nou la Inaltul Guvern și — pelângă espunerea în cifre a salarelor tuturor aplicațiilor la Conzistor și la institutele centrale — să ceară urcarea ajutorului de stat cel puțin la suma, cât este delipsă pentru acoperirea, respective îmbunătățirea salarelor tuturor aplicațiilor din centru.

Inaltul Guvern să puna ajutorul de stat — ca și de prezent — la dispoziția Conzistorului diecezan pentru acoperirea trebuințelor statorite de Sinodul eparhial.

46. Comisiunea specială prin raportorul ei Dr Ștefan Petroviciu prezintă decusul Conzistorului diecezan ddo 12 Aprilie 1914 Nr. 2532 B ex 1913, referitor

1. la înființarea unui internat pentru băieți și eventual la înființarea unui internat pentru fete, în care să fie primiți în prima linie copiii de preoți și de învățători;

2. la zidirea obligatoare a caselor parohiale și propune, iar Sinodul decide:

I. Să enuncie necesitatea înființării unui internat pentru băieți în Logoj cu caracter diecezan, eventual în legătură cu internatul „Marcu”, în cari fie de preoți și cei ai învățătorilor confesionali din dieceza noastră să fie preferiți.

Speșele cu ridicarea acestui internat să se acopere din colectă și din mijloacele diecezei.

Spre scopul ridicării zidirii internatului să se acvire în Logoj un intravilan acomodat sau un edificiu, care s'ar putea mai ușor transforma în internat.

II. În ce privește înființarea internatului de fete, sulevată în protocolul comisiunei, Sinodul eparhial află, că este de mare trebuință, acest internat însă ar trebui ridicat în legătură cu o școală de fete superioară sau civilă tractuală, dară și până la înființarea acestei școli deschiderea internatului este reclamată în mod imperios din considerare la împrejurările locale.

III. Să enuncie necesitatea zidirii obligatoare acaselor parohiale, unde Conzistorul află delipsă și împrejurările permit, spre care scop să se procure planuri model spre a se putea pune la dispoziția comunelor bisericesti.

48. Acelaș raportor prezintă propunerea Conzistorului diecezan ddo 12 Aprilie 1914 Nr. 2156 E în cauza regularii nouă a competițiilor diecezane conform împrejurărilor și lipsei actuale și propune:

Sinodul eparhial enunța necesitatea augmentării fondului general administrativ cu începerea anului 1915 și în scopul acesta hotărăște:

1. Ca dela comunele bisericesti prin un circular conzistorial să se ceară votarea unui ajutor din mijloacele bisericilor corâspunzător stării lor materiale, care ajutor să se iee în preliminarul bisericilor.

Ajutorul votat va rămânea stabil până când subversează necesitatea augmentării fondului general.

2. Ca preliminarele să se înainteze Conzistorului diecezan prin oficiile protopresbiterele, cari inaintându-le

Conzistorului diecezan vor avea să-și facă observările lor la ajutoarele votate, pentruca Conzistorul diecezan în deplină cunoștință de cauză să poată cere ridicarea sumei la comunele acelea; cari n'ar vota o sumă corăspunzătoare stării lor materiale.

II. Considerând urgentă necesitate și îndatorirea tuturor fruntașilor eparhiei de a jertfi pentru susținerea și întărirea instituțiilor bisericești centrale, considerând pilda eparhiilor surori, a arhidiecezei ardeline și a eparhiei Aradului, cari au introdus cu ani mai înainte o dare bisericească pe toți intelectualii clerici și mireni:

Sinodul eparhial în deplină convingere, că și inteligența eparhiei Caransebeșului este pătrunsă de acelaș dor de jertfă pentru progresul și cultura credincioșilor, decretează începând cu 1 Ianuarie 1915 un impozit general asupra tuturor intelectualilor români din eparhie, conform următoarelor 4 clase:

Cei din clasa I. vor contribui anual cu suma de 30 cor.

Cei din clasa II. cu 20 cor.

Cei din clasa III. cu 10 cor; iar cei din clasa IV cu 5 cor. anual.

Clasificarea să concrede Conzistorului diecezan având a să ținea cont de subiectele de dare înșirate în propunerea Conzistorului diecezan.

Cecice voiesc a-și răscumpăra odată pentru totdeauna această dare bisericească, au să solvească taxa anuală din clasa căreia aparțin înmulțită cu 20.

Consemnările pentru prescrierea acestui impozit să fac de comitetul parohial după o instrucțiune specială, ce o vor primi dela Conzistorul diecezan. Acestea să prezintă spre studiere și aprobare.

Incassarea să face prin organele autonome al. bisericii reclamându-să la cazuri delipsă și inomise ajutorul organelor administrative.

După cuvintele însuflețite ale deputatului Dr. Mihai Gropșianu, care își exprimă dorința, ca să se facă apel din partea Conzistorului diecezan către toți stipendiștii aflători de prezent pe teritoriul diecezei noastre, ca să restituie pe seama fondului general administrativ sumele beneficiate ca stipendii, și după espunerile Prea Sfințitului Domn Episcop

Sinodul decide:

Sinodul eparhial enunță necesitatea augmentării fondului general administrativ cu începerea anului 1915 și în scopul acesta hotărăște:

1. ca dela comunele bisericești prin un circular conzistorial să se ceară votarea unui ajutor din mijloacele bisericii corăspunzător stării lor materiale, care ajutor să se iee în preliminarul bisericilor.

Ajutorul votat va rămânea stabil, până când subversează necesitatea augmentării fondului general.

2. ca preliminarele să se înainteze Conzistorului diecezan prin oficiile protopresbiterale, cari înaintându-le Conzistorului diecezan vor avea să-și facă observările lor la ajutoarele votate și cuprinse în preliminare, pentruca Conzistorul diecezan în deplină cunoștință de cauză să poată cere rădicarea sumei la comunele, cari n'ar vota o sumă corăspunzătoare stării lor materiale.

II. Considerând urgentă necesitate și îndatorirea tuturor fruntașilor eparhiei de a jertfi pentru susținerea și întărirea instituțiilor bisericești centrale, considerând pilda

eparhiilor surori, a arhidiecezei ardeline și a eparhiei Aradului, cari au introdus cu ani mai înainte o dare bisericească pe toți intelectualii clerici și mireni,

Sinodul eparhial în deplină convingere, că și inteligența eparhiei Caransebeșului este pătrunsă de acelaș dor de jertfă pentru progresul și cultura credincioșilor, decretează începând cu 1. Ianuarie 1915 un impozit general asupra tuturor intelectualilor ortodocși români din eparhie conform următoarelor 4 clase:

Cei din clasa I. vor contribui anual cu suma de 30 cor.

Cei din clasa II. cu 20 cor.

Cei din clasa III. cu 10 cor., iar cei din clasa IV-a cu 5 cor. anual.

Clasificarea să concrede Conzistorului diecezan, având a să ținea cont de subiectele de dare înșirate în propunerea Conzistorului diecezan.

Cecice voiesc a-și răscumpăra odată pentru totdeauna această dare bisericească, au să solvească taxa anuală din clasa, căreia aparțin, înmulțită cu 20.

Consemnările pentru prescrierea acestui impozit să fac de comitetul parohial după o instrucțiune specială, ce o vor primi dela Conzistorul diecezan. Acestea să prezintă spre studiere și aprobare.

Incassarea să face prin organele autonome ale bisericii, reclamându-să la cazuri delipsă și inomise ajutorul organelor administrative.

Să face totodată un apel din partea Conzistorului diecezan către toți stipendiștii aflători de prezent pe teritoriul diecezei noastre, ca să restituie pe seama fondului general administrativ sumele beneficiate cu stipendii.

49. Comisia specială prin raportul ei Ilie Traiță prezintă raportul delegațiunii congresuale despre activitatea acestei delegațiuni și despre starea procesului pentru revindicarea mănăstirilor și cere o anticipațiune de 2000 coroane.

Sinodul ia act despre raportul delegațiunii și votează anticipațiunea cerută de 2000 cor. având a o licvida și administra Cassa diecezană Conzistorului diecezan din Arad.

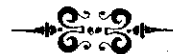
Anunțându-să proxima ședință pe după amiază la orele 3, ședința să ridică.

Dr. E. Miron Cristea,

episcop.

Dr. Moise Ienciu,

notar

Onorabilă preoțime în Cristos iubită!

Incurajat de rezultatele obținute cu peregrinarea la locul numit „PIATRA SCRISĂ“ dela cheia Armeișului, vin prin aceasta a aduce la cunoștința On. preoțimi și prin aceasta credinciosului nostru popor din protopresbiterat și de pretutindenea, că și în anul acesta să va aranja de aici din Caransebeș o proce-

siune la »PIATRA SCRISĂ« sub conducerea preoțimei cu următoarea programă:

1. Sâmbătă 31 Mai 1914 să vor aduna credincioșii peregrini în biserica catedrală din Caransebeș. La 1 oră p. m. vor pleca peregrinii cu preoții lor în procesiune așa, ca sara la orele 7 $\frac{1}{2}$ să fie parte în Bucosnița, parte în Slatina mică.

Să să tragă clopotele la biserici, atât pentru litiile singuratice, cari vin la Caransebeș, cât și pentru litiile mare, carea pleacă din Caransebeș.

2. Duminică în 1/14 Iunie dimineața după oficierea utreniei vor pleca așa, ca la 8 ore să fie la »PIATRA SCRISĂ«.

După sfințirea apei să va oficia un serviciu de cerere și mulțămită și să vor ceti rugăciuni credincioșilor după trebuințele lor prin preoții designați de subscrisul în conțelegere cu colegiul preoțesc.

Fiecare preot să vie cu turma sa, să o conducă și să nu să repețască nepăsare și neînțelegere ca în anul trecut, căci apoi va trebui să să țină cont de consecințe.

3. Peregrinii, cari vor veni din părțile Teregovei, Rusca, Domașnia, Cuptoare, Crușoveț, Luncașița, Mehadica etc. din protopopiatul Mehadiei vor întocmi așa lucrul, ca să sosească și ei la 8 ore.

4. Dispozițiuni mai amănunțite să vor lua în fața locului.

5. Preoțimea va vesti poporului în biserică peregrinarea la »PIATRA SCRISĂ« în fiecare Duminică și sărbătoare, cari cad înainte de Duminică tuturor sfinților, va pregăti și îndemna poporul credincios, ca să vină cu însuflețire la »PIATRA SCRISĂ«.

6. Picsele peregrinilor să vor închide de preoți sub răspundere proprie, preoții vor lua cheile cu ei la »PIATRA SCRISĂ« ca așa să nu să repețască cazurile din anii trecuți.

Cu plăcere aduc la cunoștință, că voi stărui din toate puterile, ca la perigrinajul din anul acesta să vină și P. S. Sa Domnul Episcop diecezan sau substitutul.

Caransebeș în 19 Aprilie 1914.

Andrieu Ghidiu,
protopresbiter.

„Biblioteca populară a Asociațiunii“.

Acum, înpreajma sfințelor sărbători ale Învierii Domnului Cristos, ne vine în minte cântarea: „Luminează-te, luminează-te, noule Ierusalime, că a Domnului mărire peste tine a strălucit“. Așa ne poruncește biserica noastră strămoșască prin cântarea dela sărbătoarea sărbătorilor. Și noi ca creștini și credincioși ai sfintei

noastre biserici datori sântem să urmărim acestei mare porunci: „Luminează-te, luminează-te“.

Da, să ne luminăm și „să ne curățim simțirile, ca să vedem pe Cristos strălucind“.

Toți cei „purători de lumină“ să ne apropiem cu toată dragostea și cu toată încrederea de poporul lui Cristos și „ca fiii luminii umblând să răscumpărăm vremea, căci zilele rele sânt“.

Întăriți în credința, că glasul acestor cântări înălțătoare de inimi nu va răsună în pustiu, apelăm și de astădată la bunăvoința și sprijinul fruntașilor, cari trăesc în nemijlocita apropiere a sâtenilor noștri și dela cari, în cea mai mare parte atârnă deșteptarea și luminarea sâteanului român, să grăbească cu înscrierea membrilor ajutători la „Asociațiune“.

Cu toate opintirile ce să fac pentru susținerea școalelor noastre confesionale, totuș vedem, că o mare parte a copiilor dela sate rămân analfabeți. Cauza nu poate fi decât necercetarea școloi. Aceia, cari trec prin școala de toate zilele, dacă n'au norocul să cerceteze și școala de repetiție, după câțiva ani, abia dacă mai pot ceti. Școalele de adulți ne lipsesc cu totul. Copiii ajunși la anii juneții, o parte sânt analfabeți, o altă parte abia dacă mai pot rosti câte 2—3 sunete și numai puțini sânt, cari să poată ceti mai fluent.

Apoi, „plânge-te Române, că n'ai și nu-ți dă Dumnezeu“. Că nu ești luat în samă și ești dat înapoi de peste tot locul.

Instituțiunea noastră culturală, „Asociațiunea“ a voit și voește cu tot dinadinsul să suplinească aceste neajunsuri. Spre acest scop a pus la cale cursurile pentru analfabeți, și pentru cei cunoscători de slove editează cărțile din „Biblioteca populară a Asociațiunii“. Voește să dea la toți fiii neamului nostru prilejul de a se lumina. Fiecare sâtean să aibă în casa lui anumite cărți, cari să-l îndemne a îndrăgosti cetitul și să-l rețină pe el și pe ai lui dela „căile celor fărădelege“.

Având și numai acestea în vedere e datorința noastră, ca fiecare să conlucrăm pentru ajungerea acestor scopuri mărețe.

„Asociațiunea“ sântem noi, fără sprijinul și conlucrarea noastră, ea nu poate să facă nimic. Puterea de viață și de activitate rodnică atârnă dela numărul membrilor.

Dintre cele 82 de despărțăminte, câte are „Asociațiunea“ până de prezent, cu ajutorul cărora nizuește a împrăștiia intunerecul și a revărșa lumină, unele și-au împlinit și în anul acesta datorința. Sânt comune ai căror conducători au inseris 20—90 de membri ajutători. În astfel de comune, numărul membrilor n'au scăzut ci au crescut.

Cu durere trebuie să spunem, că avem peste 30 de despărțăminte din raionul cărora n'am primit nici o listă cu membri ajutători.

Știm, că răspunderea nu poate să cadă numai asupra despărțămintelor, ca să resfrânge și asupra frunțașilor dela sate.

Dacă fiecare despărțământ ar inserie numai câte 150 de membri ajutători, „Asociațiunea“ ar putea să aibă cel mai puțin 12 000 de membri. Atunci cu mai multă ușurință s'ar putea înfăptui îmbunătățirile reclamate.

În anul acesta au apărut până acum „Povestea unei coroane de oțel“, „Popa Tanda“ și „Emigrarea la America“. Aceste s'au și expedit membrilor înscriși până acum. Cartea a patra „Dela sate“, scrisă de Ioan Agârbiceanu, e la compactor și să va expeda în zilele acestea.

Ca dovadă despre buna primire, ce a întâmpinat cărțile de până acum, ar putea să servească scrisorile singuraticilor săteni, cari cer să fie și ei înscrși ca membri ajutători cu taxa de 2 cor. în schimbul cărora să primească 10 cărți și un calendar.

Rugăm deci cu toată înzistința pe fruntașii conducători ai sătenilor noștri, să se grupeze cu toții în jurul „Asociațiunii” și să grăbească cu înscrierea membrilor ajutători.

Poporul are lipsă de lumină, aceasta să i-o dăm și atunci va înțelege și el cântarea: „*Luminează-te, luminează-te, noule Ierusalime, că a Domnului mărive peste tine a strălucit*”.

„Biroul Asociațiunii”.

Convocare.

Spre a satisface §-lui 43 din statutele Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, convoc și declar de convocată adunarea generală a despărțământului Caransebeș pe Joi în 8/21 Mai 1914 la 10 ore a. m. în școala confesională gr. or. română din Caransebeș, în scopul reconstituirei despărțământului pe un nou period de 3 ani.

Înviat deci cu dragoste frățască pe toți domnii membri fondatori, pe viață, ordinari, ajutători și onorari, precum și pe toți domnii profesori, preoți și învățători de pe teritoriul despărțământului și pe toți iubitorii de progres a neamului să participe la adunarea de reconstituire.

Caransebeș în 28 Aprilie (11 Mai) 1814.

Andrieu Ghidiu,
protopresbiter.

Știri

Comisar guvernial. Magn. Sa Dl *Dr Petru Ionescu*, conzilier ministerial, va prezida la examenul de maturitate dela gimnaziul ort. rom. din Brașov.

Cursurile dela Vălenii de Munte vor începe la 1 Iulie v. Înscrierile de participare să fac la „Neamul Românesc” în București, de unde sa pot cere și informații trebuitoare. Cursurile să vor ocupa cu progresele în anul ultim din toate științele aplicate la Români.

O mare chestiune. Episcopul rus Serafim din Chișineu a fost înaintat la scaunul din Chiev de mai multă vreme. Neavând până acum urmaș în scaun să să crede, că guvernul rusesc va numi la Chișineu un un episcop român.

Roosevelt, fostul președinte al Statelor-Unite, după o călătorie în părțile neumblate ale Braziliei, se va reîntoarce cu ceata sa la New-York. Expediția a suferit mult. Într-o lună abia au avut ce să mănăce, a străbătut codri deși, locuri mocirloase cu nenumărați crocodili; noaptea era atăcată de fiară sălbatece, ființe omenești a întâmpinat foarte rar. Roosevelt afirmă, că Brazilia e mai bogată decât Statele Unite, dacă comorile ascunse în pământ vor fi scoase la lumina zilei.

Prezența de spirit. În școlile din New-York s'au făcut experiențe cu studiul de a învăța tinerimea să nu-ș peardă prezența spiritului în caz de primejdie. Experiențele au succes deplin, iar studiul să va introduce în școlile din Statele-Unite și Anglia. Instrucțiunea e mai mult practică decât teoretică. Așa d. e. în curtea școlii stă un autobus. Învățătorul poruncește să se urce în el școlarii, câți încap. Problema este, ca școlarii să părăsască răpede, în ordine, fără zgomot, fără frică și imbulzală trăsura îndatăce aud semnalul de alarmă al învățătorului. Copiii sânt deprinși să-și păstreze prezența de spirit. Li să arată ce să facă în caz de foc, la accidente de tren ori nenoroçiri pe mare. Li să fac cunoscute elementele întâiului ajutor în astfel de cazuri, căci panica, spaima în astfel de împrejurări pricinuesc multe jertfe.

Serbarea pomilor și a paserilor. Elevii școlii de aplicație și a școlii elementare confesionale din loc, cu concursul elevilor dela institutul teologic-pedagogic, sârbează Duminecă în 11/24 Mai a. c. la 3 ore p. m. pe câmpul de esercițiu de lângă prăurie *ziua pomilor și a paserilor*, cu următorul program:

1. Sfat bun (rugăciune) și 2. Păsărelele, cântate de elevii școlii elementare.
3. Prelegere practică: „Cruțarea și îngrijirea pomilor și a paserilor”, ținută de Cornel Nica, elev în curs IV de pedagogie.
4. Cântec de primăvară, declamată de o elevă din clasa III-a elementară.
5. Dor de primăvară, cântată de elevii școlii elementare.
6. Dorul Ardeleanului, cântată de corul institutului teologic-pedagogic.
7. Cântare de primăvară, poezie de A. Vasilie, declamată de o elevă din clasa II-a elementară.
8. Vine primăvara, cântată de elevii școlii elementare.
9. Doina (de Costescu), cântată de corul institutului teologic-pedagogic.
10. Copiii și florile, cântată de elevii școlii elementare.
11. Vine Mai, poezie declamată de o elevă din clasa III-a elementară.
12. Cântec de primăvară, cântată de elevii școlii elementare.
13. Cântecul marinarilor, cântat de corul institutului teologic-pedagogic.
14. Paserea și copilul, poezie declamată de un elev din clasa I-a elementară.
15. Alt cântec de primăvară și 16. Vine ploaia, cântate de elevii școlii elementare.
16. Stefan Vodă, cântat de corul institutului teologic-pedagogic.
18. Hora, cântată de elevii școlii elementare.
18. Omul și paserea, poezie declamată de un elev din clasa II-a elementară.
20. Rugăciune de mulțumită, cântată de elevii școlii elementare. După executarea punctelor urmează diferite jocuri de copii. Având în vedere programul bogat, precum și înșămătatea deosebită a acestei sărbări pentru economia poporului nostru, rugăm pe toți sprijinatorii mișcărilor noastre școlare să participe în număr cât să poate mai mare. Caransebeș, în 1 Mai 1914. *Învățătorii școlii populare gr. or. rom.*

Bibliografie

Luceafărul Nr. 8 are următorul cuprins bogat și variat: Sextil Pușcariu, Iubirea la Alecsandri. Sergiu V. Cujbă, Cântări basarabene: Căminul (poezie). I. Agârbiceanu, Părinte și fiu. D. Dănulescu, Cântecul Jianului (poezie). * * Un învățat bucovinean în Ardeal: Dr. Iancu Nistor. A. C., Pagini străine: J.-H. Rosney. Fugitiva. *Cronici*: * *: Manualul criticului de Henri Lavedan. O. C. T.: Expoziția pictorului Theodorescu-Sion.

D. Iov: Expoziția populă de marină D. Florian. Lascar Luția: Probleme studentești. Însemnări: „Înfrățirea“. Noul director al Teatrului Național din București. Cursurile, Asociațiunii. Cursurile Asociațiunii și „Românul“. Junimea literară, Presa noastră de partid. Dșoara Elena Popea. Erata. *Ilustrațiuni*: Theodorescu-Sion; Chervan-Seraiu; Ciardac la mare; Peisagiu din Balci; Privire spre Caraghiol-Giomi; Stânci pe coasta de argint; Privire spre casa albastră (Balci); Încărcarea mahanuului (Balci). Dr Iancu Nistor. D. Florian: Portul Galați; Balci-geamia.

Cosinzeena Nr 18 are: Sufletele își cer... Monumentul dela Ghiroc. Din viața deportaților în Siberia. Sodoma și Gomora. Rânduri mărunte. Despărțire. De închiriat. Un roman american. Crima lui Syv. Bonnard.

Povestea unui electron. Electricitatea pe înțelesul tuturor, un volum de 112 pagini cu 25 gravuri, patru tablete și coperta colorată. Pentru 1 leu.

Trăim în veacul minunilor și cu toate acestea, multe dintre ele nu sânt încă bine cunoscute. În ultimul timp descoperirile făcute în domeniul fizicii au ajuns să minuneze pe însuși învățații moderni și cu drept cuvânt. Căldura, lumina și electricitatea s'au dovedit că să datorească uneia și aceleiaș cauze.

Sânt puține scrieri însă în care să să vorbească în grai popular despre toate aceste descoperiri. Una din ele este „*Povestea unui electron*“ scrisă de cel mai de seamă popularizator al științei: *Charles R. Gibson*.

Dnul V. Anestin a tradus această scriere în limba românească, adăugându-i gravuri, tablete și un capitol.

Ce e electronul? E însăș electricitatea, e o particulă negativă de electricitate și autorul a pus-o pe ea să povestească minunile pe care le face. Electronul povestește cum produce scânteia electrică, cum operează în telegraf, telefon, în telegrafia fără fir, cum servește la transportarea tramvaelor, cum transmite știri din astrele cele mai îndepărtate, cum să joacă în aparatele ce produc razele Roentgen etc.

Povestea aceasta e clară, interesantă ca un adevărat roman, așa că va putea fi citită de elevi, de lucrători, de oricine dorește să dobândească noțiuni lămurite asupra naturii electricității.

E o carte foarte foioșitoare tuturor celor cari vor să fie în curent cu descoperirile moderne, până și cu minunile radiului.

De vânzare la librăria editoare *Alcalay & Co. București* și la toate librăriile principale din țară.

În schimbul sumei de *1 leu*, trimisă prin mandat postal sau mărci postale, librăria editoare expediază această carte, franco la orice adresă.

Licitațiune minuendă

Pe baza încuviințării. Ven. Conzistoriu diecezan ddo 18 Iunie 1912 Nr. 4476 E. ex 1912 să escrie licitațiune minuendă pentru acoperirea din nou cu tinichea a bisericii române gr. ort. din comuna **Vucova** (Temesvukovár) în protopresbiteratul Buziașului.

Prețul de esclamare e 1553 cor. 84 fil.

Licitațiunea să va ținea Duminecă în 1/14 Iunie a c. la 2 ore p. m. în școala noastră din Vucova.

Licitanții vor depune vadiul de 10% din prețul esclamării.

Specificațiunea speselor și condițiunile sub cari să poate întreprinde această lucrare să pot vedea în fiecare zi la oficiul parohial.

Vucova în 13 Aprilie 1914.

Avram Ciocoi
preș. com. par.

Pe baza încuviințării Ven. Conzistor diecezan din Caransebeș sub Nr. 5401 E — 1913 să escrie licitațiune minuendă pentru repararea dinafară a pereților bisericii gr. or. rom. din **Rusca**.

Prețul de esclamare 299 cor. 42 fil.

Repararea e a să face conform specificațiunii aprobate, care să poate vedea oricând la oficiul parohial.

Licitațiunea să va ținea *Duminecă în 18/31 Mai a. c. d. a. la 2 ore în biserică*.

Licitanții au să depună vadiul de 10% și nu au drept a cere diurne ori spese de călătorie.

Comuna bis. își rezervează dreptul a preferi dintre licitanți pe cel mai de încredere, fără considerare la preț.

Contractul e valabil pentru întreprinzător îndată după subscriere.

Rusca (p. Teregova) la 8 Mai 1914 (st. n.)

Epitropia parohială.

Nr. 959 E ex 1914.

Concurse.

Pentru ocuparea postului de **Cassieră** la Tipografia și Librăria diecezană să publică concurs pelângă observarca, că plata lunară începătoare, împreună cu acest post e șasezeci (60) coroane.

Cererile de concurs sânt a să adresa Conzistorului diecezei gr. or. române a Caransebeșului până la 15 Mai st. v. 1914, având reflectantele a-și înainta documentele în original sau în copii autentice, și anume:

1. estras de botez,
5. testimonii școlare și eventuale atestate de serviciu.

Caransebeș în 18 Aprilie 1914.

Pe baza încuviințării Venerabilului Conzistoriu diecezan de ddo 26 Martie 1914 Nr. 1861 B. ex 1914 să scrie concurs pentru ocuparea postului de capelan pelângă neputinciosul preot George Popoviciu din **Sacoșul-Unguresc** (Magyar-szákos), parohie de cl. II-a, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia diecezană.

Emolumentele :

1. a treia parte din sesiunea parohială constatatoare din 44 jug. de pământ.

2. a treia parte din venitele stolare și birul parohial.

3. Alegândul capelan are să supoarte toate dările după pământul cel va folosi și a-se îngriji însuș de locuință.

Concurenții sânt poftiți, a-se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în sfânta bis., pelângă încuviințarea din partea Prea On. Domn protopresbiter tractual, dar nicidecum în ziua de alegere, iar recursese adresate com. par. a le înainta Prea On. Oliciu protopresbiter al din Buziásfürdő.

Sacoșul-unguresc din șed. com. parohial ținută la 16 Aprilie 1914.

Nicolae Șercociu 1—3 **Ioan Șeregeu**
preș, com. par. not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Ioan Pepa*, protopresbiter.

CHEAG

pentru închegarea laptelui
făcut din rânză de miel și vitel

Să capătă la :

PÁLFI MÁRTON, KARÁNSEBES.

10—

La cerere trimit prețcurent gratis și franco,
precum și îndrumarea pentru folosire.

Mersul trenurilor.

Valabil dela 1 Mai 1914. n.

Budapest—Orsova.

Trenul O. Expr. Pleacă din Budapest: 11⁴⁵
Sosește Karánsebes 6⁴². Orsova sos. 9²⁰.

Trenul accelerat. Pl. Budapest 8²⁵ (numai până
la Temesvár: 2⁰⁷). Pl. Budapest 2⁴⁰. Sos. Karánsebes:
10²⁹. Orsova 12⁵⁶.

Trenul de persoane. Pl. Budapest: 8³⁰. 8⁰⁵.
Sos. Karánsebes: 9⁵⁷. 10⁵⁴.

Temesvár—Karánsebes (Orsova).

Tren de persoane. Pl. Temesvár 2²². 6⁴⁰
5⁴⁹. 7⁵⁵ Sos. Karánsebes 5⁴⁵. 9⁵⁷. 8⁵³. Orsova. Sos.
8⁵⁵ — 12²³. 2³¹.

Orsova—Budapest

Trenul Or. Expr. Pl. Orsova 9⁰⁰. Sosește Ka-
ránsebes 11⁰². Sos. Budapest 6¹⁰.

Trenul accelerat. Pl. Orsova 3⁰³. Sos. Karán-
sebes 5³³. Sos. Budapest 1²⁵.

Trenul de persoane. Pl. Orsova: 1¹⁵. 2⁴⁵.
Sos. Karánsebes 4⁴⁰. 6⁰⁶ Sos. Budapest: 7³⁰.

Karánsebes—Temesvár.

Pl. 3⁴⁶. Sos. 6⁴¹.

Orsova—Temesvár.

Pl. 5³⁵. (Karánsebes 8³⁵). Sos. 12³⁰.

Karánsebes Órváralja.

Tren de persoane. Pl. Karánsebes 7⁰⁰. 6²⁵.
Sos. Bauczár 9³⁶. 8³³. Pl. Karánsebes 11³⁰. Sos.
Órváralja 5²⁰.

Órváralja—Karánsebes.

Tren de persoane. Pl. Bauczár 4³⁰. 2⁴⁰. Sos.
Karánsebes 6³⁵. 5³⁰. Pl. Órváralja 7³⁷. Sos. Karán-
sebes 1⁴⁰.

4—